

Nieuwsbrief SIHO juni 2013

Het SIHO

Redelijke aanpassingen in hoger onderwijs

Het SIHO ontving op 13 juni de aanspreekpunten voor studenten met een beperking uit verschillende onderwijsinstellingen en een geïnteresseerde collega. Thema van de bijeenkomst was de realisatie van redelijke aanpassingen in het hoger onderwijs. Annelies D'Espallier (KULeuven) en Gert Backx (CGKR) informeerden de deelnemers vanuit juridische hoek.

- Wanneer is er sprake van discriminatie?
- Wat moet een onderwijsinstelling doen op vlak van aanpassingen?
- Is een medisch attest strikt noodzakelijk om een ondersteuningsbehoefte aan te tonen?
- Hoe moet de beslissing tot toekenning van redelijke aanpassingen tot stand komen?
- ...

Bekijk de [presentatie](#) en het [verslag](#).

*“Een redelijke aanpassing is als een op maat gemaakt schoentje”
(Annelies D'Espallier, KULeuven)*

Daarna dachten de deelnemers samen met de sprekers in kleine groepjes na rond de realisatie van redelijke aanpassingen in de eigen onderwijsinstelling. Concrete vragen en casussen vormden het vertrekpunt.

Wanneer je nog vragen hebt rond redelijke aanpassingen, kan je contact opnemen met het aanspreekpunt voor studenten met een beperking in je onderwijsinstelling. De contactgegevens vind je op [onze website](#) terug. Daarnaast staan wij in het SIHO steeds klaar om samen te zoeken naar mogelijkheden.

Universal Design for Learning

In elke nieuwsbrief plaatsen we een UDL-tip of -voorbeeld en een ICT-tool op de voorgrond die het onderwijs aantrekkelijk en toegankelijk maken.

UDL-tip: Het ontwerpen van een Universal Design opleidingsonderdeel

De [Universiteit Gent](#) kiest ervoor om sterk in te zetten op Universal Design for Learning. De instelling neemt hiertoe verschillende initiatieven. Eén ervan is het ontwerpen van het

universiteitsbreed opleidingsonderdeel 'Coaching en Diversiteit', rekening houdend met de principes van Universal Design for Learning (UDL). Dit is een wetenschappelijk onderbouwd kader dat inzet op aantrekkelijk en toegankelijk onderwijs voor de diverse studentengroep. Reden genoeg voor een interview met Katrien De Bruyn. Zij is als beleidsmedewerker aan de [cel Diversiteit en Gender](#) nauw betrokken bij dit initiatief.

Het interview kan je [hier](#) terugvinden.

ICTO-tools in de praktijk

Edmodo

De tool Edmodo biedt een veilig sociaal netwerk, ideaal om in te zetten tijdens lessen, opdrachten, groepswerken,... De tool helpt studenten om zich te verbinden met medestudenten. Met de tool kan je groepen aanmaken (bijvoorbeeld een klasgroep) waarbinnen studenten informatie kunnen delen met elkaar (uploaden van documenten, foto's, video's... is mogelijk) en kunnen reageren/overleggen/samenwerken. Docenten kunnen Edmodo gebruiken om online discussies te stimuleren. Bijvoorbeeld wanneer docenten een filmfragment tonen tijdens een les, biedt Edmodo studenten de ruimte om op een stelling van dit filmfragment in real-time te reageren.

Meer informatie vind je op de [UDL-website](#) van het SIHO.

Iedereen leert...

Een concreet voorbeeld van inclusie in het hoger onderwijs.

Iedereen leert is het onderdeel van de nieuwsbrief waar telkens een concreet verhaal over inclusie in het hoger onderwijs aan bod komt. Goede voorbeelden uit de praktijk zijn vaak de beste eye-openers, ze tonen aan dat inclusie in het hoger onderwijs een reële optie is.

Studiedag 'Studeren met een beperking in het Hoger Beroepsonderwijs (HBO5). Op zoek naar mogelijkheden.' – 6 mei 2013

Op donderdag 6 mei organiseerde het SIHO een studiedag voor het Hoger Beroepsonderwijs (HBO5). We brachten de actoren in HBO5 samen om hen te informeren over inclusief hoger onderwijs en ervaring en vragen rond studeren met een beperking te delen.

Zowel tijdens de plenaire sessies als de workshops viel op dat dat we parallellen kunnen zien met de beweging rond inclusie in de hogescholen en universiteiten.

Onder de docenten en andere personeelsleden zijn heel wat voortrekkers die veel energie steken in het toegankelijk maken van het onderwijs voor studenten met een beperking en het overtuigen van collega's.

Eén van die goede voorbeelden kregen we van Lieve Vanderdeelen (zorgcoördinator) en Hilde Van Der Donckt (directeur) van Aleydis Waregem-Tielt. Zij vertelden plenair over het ontstaan en de krachtlijnen van hun zorgbeleid.

“Het zorgbeleid is voor ons een verhaal dat organisch is gestart, en dat verder loopt dan we op dit moment kunnen zien.

Het is een verhaal dat nooit af is, nooit af kan en mag zijn. Voor ons is het een sterk verhaal, een verhaal dat ons passioneert, dat bindt en verbindt, en dat we met vuur willen uitdragen.

Omdat we erin geloven, omdat we zien dat het werkt, omdat het studenten sterker maakt.”

De concrete toepassing van het zorgbeleid illustreerden ze met concrete voorbeelden uit de dagelijkse praktijk.

Het volledige verhaal, inclusief de voorbeelden, kan je [hier](#) terugvinden.

Uit de gesprekken in de workshops bleek dat het niet binnen elke onderwijsinstelling even evident is om een beleid zoals dat van Aleydis uit te werken.

Vaak krijgen personeelsleden te maken met weerstand, bezorgdheid of aarzeling van bovenaf of van collega's. Het SIHO bood op de studiedag handvaten om hiermee om te gaan in de vorm van presentaties en workshops rond 'Universal Design for Learning (UDL)', 'Disability Awareness' en 'Talent'.

Alle presentaties vind je [hier](#) terug.

Het verhaal van Joris.

In de [nieuwsbrief van januari 2013](#) kon je het verhaal lezen van Joris, die afstudeerde als industrieel ingenieur. Hij vertelde over zijn ervaringen in het hoger onderwijs, zijn fietsreizen, zijn muzikale passie, maar ook over zijn zoektocht naar werk.

In deze editie vertelt Joris hoe het nu met hem gaat:

“Ondertussen ben ik al enkele weken aan het werk. Ik verschiet er toch van hoe snel een mens zich kan aanpassen. De lange tijd werkloosheid lijkt precies al enkele maanden geleden. Ik had me ook voorgenomen om dat hoofdstuk volledig af te sluiten en weer naar het heden en de toekomst te kijken. Wat vooral leuk is, is dat ik van het etiket vanaf ben. Ik voel me de laatste weken gewoon een persoon met sterktes en werkpunten. Iemand met een eigen karakter. Zonder dat er steeds vanuit autisme vertrokken wordt.

Mijn visie, de visie van familie, vrienden en zelfs andere mensen met autisme en die van de huisdokter is wel heel actueel. Een etiket plakken en steeds vertrekken vanuit een beperking met bijbehorend lijstje werkt niet. Het werkte bij mij zelfs in de verkeerde richting. Het viel op dat na zo lang betutteling ik steeds meer zaken in vraag stelde. Zou ik dat en dat wel kunnen? En als kind, nog voor de diagnose, deed ik zoveel zaken spontaan en was ik heel gelukkig.

Een betere benadering is het gewoon uitproberen. Op mijn werk heb ik al heel wat zaken ineens moeten doen: op verplaatsing gaan, werkoverleg, brainstorm, verslag schrijven, permanentie doen, begeleiden. En door gewoon te doen, zonder te vertrekken van bepaalde moeilijkheden vanuit een handicap, verschiet ik ervan hoeveel zaken eigenlijk gewoon lukken. In plaats van te vertrekken vanuit een handicap, zou men beter gewoon terug vertrekken vanuit de persoon: de sterktes, de werkpunten, het karakter, de wensen en dromen. Uiteraard heb ik autisme, maar dat zou meer vanuit de persoon benaderd moeten worden, dan vanuit een lijstje met moeilijkheden.

Voor de rest ben ik nog met de lerarenopleiding bezig. Een vak ‘algemene didactische competentie’ doe ik nu. Verder loopt het muzikaal ook heel goed.”

Joris

Ken jij als student, docent, ouder, onderzoeker... zelf een inclusieverhaal? Aarzel dan niet om het te mailen naar info@siho.be.

Internationaal

Het SIHO kiest ervoor niet alleen in eigen land maar ook over de grenzen heen haar netwerk uit te bouwen en internationaal ideeën en ervaringen rond inclusief hoger onderwijs uit te wisselen.

Nordic Network on Disability Research

Op 30 en 31 mei 2013 vond het tweejaarlijkse congres plaats van het [Nordic Network on Disability Research](#), een multidisciplinair netwerk van onderzoekers rond het thema ‘disability’.

Een aantal tweets (#nndr2013) op het congres die in het oog sprongen:

- *Simo Vehmas: “Researchers must not be neutral, must question oppression, injustices.”* (Emma Burns)
- *Eva Feder Kittay: “We need to challenge stifling norms and establish more capacious ones.”* (Andreas Pettersson)
- *Liora Roffman: “Autonomy and independence are fictions: we are all interdependent.”* (Nick Hodge)
- *Sara Loijas: “No one can do everything. But everyone can do something.”* (Johanna Olli)
- *Dan Goodley: “Let’s celebrate our possibilities and capabilities to be abnormal.”* (Andreas Petterson)

Een samenvatting van alle presentaties vind je terug in het [abstract book](#). Een aantal gaan specifiek in op inclusief hoger onderwijs, bijvoorbeeld:

- An uneasy blending of Theory and Practice: dynamic tension in Higher Ed Disability Service provision (Fovet, p. 64, [powerpointpresentatie](#))
- Students with disabilities in higher education – a comparative study from Sweden, USA and the Czech Republic (Järkestig Bergen, Bergbäck & Blomberg, p. 102)
- Transition to higher education and work for young adults with neuropsychiatric disabilities (Kjellberg & Hellberg, p. 110)
- Putting a lid on their voices: preliminary exploration of institutional environment for students with disabilities in Higher Education in Cameroon (Tante, p. 198)
- Di(ver)sability awareness. Searching for new lines of flight (SIHO, p. 199, powerpointpresentatie: <http://krt.be/SIHO-NNDR>)
- A case study on the institutionalization of disability equality law at a UK university (Velarde, p. 217)

In beeld

Minister Pascal Smet beschrijft in zijn beleidsnota ‘Gelijke Kansen 2009-2014’ het belang van een goede beeldvorming van mensen met een beperking. Een niet-stereotype beeldvorming is volgens hem fundamenteel in het realiseren van de juiste ingesteldheid voor gelijke kansen en inclusie.

Drie mannen met een fysieke beperking maken samen met DJ Fresh muziek via hersengolven.

"Creativity can't be taught, it's already there. All you need are the means to get it out"

Het volledige filmpje kan je [hier](#) bekijken.

Op de voorgrond

In elke nieuwsbrief wordt een bron (boek, artikel, onderzoek...) op de voorgrond geplaatst. Deze maand:

De constructie van beperkingen en mogelijkheden op het werk.

Een grounded theory analyse van portretten van verpleegkundigen, vroedkundigen, ingenieurs en leraren met een beperking (Van Trigt, 2013).

Personen met een beperking zijn ondervertegenwoordigd in het Vlaamse hoger onderwijs en op de arbeidsmarkt. Ondanks het recht op gelijke kansen in het regulier onderwijs en tewerkstelling, bestaan er nog steeds veel barrières. Dit is ook het geval voor knelpuntberoepen, zoals verpleegkunde, vroedkunde, ingenieurswetenschappen en het onderwijs.

Dit onderzoek vergeleek de portretten van verpleegkundigen, vroedkundigen, ingenieurs en leerkrachten, aan de hand van een grounded theory analyse. Hierin werd nagegaan hoe mogelijkheden en beperkingen geconstrueerd worden in deze werkvelden en wat de instellingen hoger onderwijs en de werkvelden hiervan kunnen leren voor de ontwikkeling van een inclusief beleid.

Beperkingen en mogelijkheden worden in de verhalen geconstrueerd als vaste en tegelijk veranderende concepten, bestaande uit meerdere lagen. Een continuüm van beperkingen en mogelijkheden wordt beïnvloed door een dynamisch samenspel tussen

- de waarneembaarheid van de beperkingen en mogelijkheden,
- hulpmiddelen,
- een wisselwerking tussen het leven zelf in handen nemen en ondersteuning
- verwachtingen vanuit de omgeving over beperkingen en mogelijkheden.

Dit samenspel wordt beïnvloed door een steeds veranderende context. In het ontwikkelen van een inclusief beleid in het hoger onderwijs en de arbeidsmarkt, zal er niet alleen ingezet moeten worden op redelijke aanpassingen maar ook op het installeren van een open ruimte voor dialoog tussen de werknemer met een beperking, de werkgever en de andere collega's.

Bron: Van Trigt, M. (2013). *De constructie van beperkingen en mogelijkheden op het werk. Een grounded theory analyse van portretten van verpleegkundigen, vroedkundigen, ingenieurs en leraren met een beperking* [Masterproef].

Binnenkort kan je de volledige masterproef op [de website](#) lezen.
De beroepsportretten vind je nu al [hier](#) terug.

Aankondigingen

- 03-05/07/2013 – Plymouth (Verenigd Koninkrijk): [Learner Journeys – Origins, Experiences, and Destinations](#) (Forum for Access and Continuing Education)
- 04-05/07/2013 – Leuven: [Second Annual Conference of ALTER – European Society for Disability Research](#) (ALTER)
- 08-13/07/2013 – Baltimore (Maryland, Verenigde Staten): [Challenging and Changing Disability Perspectives](#) (AHEAD)
- 22-26/07/2013 – Innsbruck (Oostenrijk): [Eighth International Conference on Higher Education and Disability](#) (University of Innsbruck, UNO TRAC)
- 27-29/08/2013 – Dublin (Ierland): [Summer School for Professionals Teaching Students with Disabilities in Healthcare Disciplines](#) (AHEAD)
- 28/08/2013 – Glasgow (Schotland): [International Conference on Using New Technologies for Inclusive Learning](#) (Enable network for ICT, Glasgow Canedonian University)
- 10-13/09/2013 – Istanbul (Turkije): [25th Annual EAIE Conference](#) (European Association for International Education)
- 16-27/09/2013 – Kortrijk: [Struikelblok 2013](#) (Mentor vzw)
- 27-28/09/2013 – Istanbul (Turkije): [Employment of persons with disabilities. Raising awareness & employment opportunities](#) (EASPD)
- 07-10/10/2013 – Montréal (Canada): [World Congress on Access to Postsecondary Education](#) (European Access Network)
- 11/10/2013 – Antwerpen: [HINDERKOPPEN: over drempels bij leren en participeren](#) (UA, INCENA, CEBCO, Arteveldehogeschool, KdG-Hogeschool, Plantijn Hogeschool)
- 31/10-02/11/2013 – Amsterdam (Nederland): [2nd International Conference Disability Studies “The Art of Belonging”](#) (Disability Studies in Nederland)

- 04-08/11/2013 – Westminster (Colorado, Verenigde Staten): [16th Annual Accessing Higher Ground. Accessible Media, Web and Technology Conference](#) (ATHEN)
- 12-13/11/2013 – Brussel: [Creating Jobs for Growth](#) (European Employment Forum)
- 14/04/2014 – Antwerpen: [Ondersteuning van studenten met ADHD, ASS en leerstoornissen in het hoger onderwijs](#) (Code Thomas More)
- 9-11/09/2014 – Lancaster (Verenigd Koninkrijk): [Disability Studies Conference](#) (CeDR, Lancaster University)

Organiseer jij binnenkort zelf een congres of studiedag over inclusief hoger onderwijs? Laat het weten via info@siho.be en dan kondigen wij het aan in deze nieuwsbrief.

Aan het einde van het academiejaar willen we jullie bedanken voor de fijne samenwerking bij het realiseren van inclusie in het hoger onderwijs. We wensen jullie natuurlijk ook een fijne vakantie toe!

Katrien, Ariane, Eline, Evelyn, Karen, Meggie, Nathalie, Leen

Het SIHO – juni 2013